

Latweeschu Uwisēs.

Ur augstas Geweschanas = Kummiffiones sianu un nowehleschanu.

Nr. 46. Zettortdeenā 16tā Nowembera 1833.

No Jelgawas.

Pee mums taggad tahda sfohla zelta, fur jaunekli no Latweeschu kahrtas, kas pirmu reisi pee swehta Deewa galda peeweddami, us to tohy fataifiti, un kristigas tizzibas mahzibas, ka arri, kad wezzaki gribb, grammatu-laffischanā, tohy eemahziti. Us Jelgawas Latweeschu draudses mahzitaja passubbinaschanu un pehz wiina padohma schihs basnizas kestera kungs, Steinhold wahrda, — bes tahs Wahz-sfohlas ko winsch ihpaschi turr, — scho leetu usnehmees. Wezzaki kas sawus behrnus schinni sfohla gribb list us eeswehtischanu fataifit, dohd teem maifi un wissu wajadsigu ehdamu lihds, to ruhmi ka to mahzischanu winni prett masu atlihdsinaschanu pee kesteres kunga dabbu. Lauku behrni, kam mahjas tahlu, paleek par wissu to laiku sfohla, un kam mahjas tuwaki pee pilsehtas, eet wakfarā us mahjahm. Puijschi tohy ka peenahkabs no meitahm atschkirti turreti, un wissi stahw, ir ahran sfohlas stundahm, appasch labbas us-raudsischanas. Par pirmu eesahkumu tappe 4 behrni schai sfohla usnemti. Kai nu Deews schim wahjam eesahkumam labbas sekmes dohd, ka sawā laikā schi kristigas mahzibas sfohla draudses jaunekteem par dsihwu awoti: swehtas gudribas un mahzibas taptu. Kaut arri wezzaki jo deenas jo wairak to labbumu atsihtu, kas wimmu behrneem no tahs atlehs, un kaut arri tee lauzineeki kas tahlaki no pilsehtas dsihwo, neatrautohs sawus behrnus, ja nespehj us ilgaku laiku, tatschu seemā par weenu jeb diwi mehneschcem us scho sfohlu subtitht! Wissi prahtigi Latweeschi gan jau seun aissinnuschi, ka ta wahja kristigas tizzibas mahziba, ko Latweeschu jaunekli lihds schim dabbutuschi tannis draudses, fur mahjas ween tikke pahstarōs ismahziti, un tad weenā deenā no mahzitaja pahrklaufiti, mahziti un eesweh-

titi — ne peeteek. Kas dsihw kahdu zilweku wahja laiwina bes sehgefa, bes stipra walbama-ja irkla us wehtrainu jubru? Un woi tas ne irr grehks preeksch Deewa, jauneklus eegrubst tanni wehtrainā un bailigā jubrā kas irr schihs pasaulles dsihwoschana, fur tik dauds dwehseles breefmas draude, kad teem netohy eedohts stiprs walbamajs irklis, tas irr Deewa wahrōs, kas firdi un prahtam dsitti eespeests?

Deewa brijnumi naw beigusch i.

(Pateefigs notiffums.)

Preeksch wairak ne ka 40 gaddeem, Kurssemē, masā pilfarā, dsihwoja atraitne no mahzita kunga, kurras dehs rakstija no tahlas semmes, lai jelle no Deewa puffes tam 200 dahl-derus suhtitu. Tai ne bija, jo par wissu gaddu pahrtitt, tai un jaunakeem behrneem, ne pilnigi tik dauds naudas bija. Ta tappe tohti behdiga: bet winnas wezzaka meita to apmeerinaja un teize: mahte mihta, dohdees meerā, Deews palihdsehs. Kad nu weenā deenā mahte pahr dauds behdiga, tad mihta meita nehme sawu Wahz-semmes kohkliti, spehleja un dseedaja, lai mahte preeziga titu. Bet ne. Wakkarā eet gulleht. Ne tik eemiggusch i, dsird, ka pee namma durwim dauwahs. Usklaufa, tā irr gan. Kas kas buhs? sakka mahte. Meita teiz: Deews mums naudu suhta. Mahte atbild: è, ko melsch. Sauz deenesta meitu, lai eet raudsities. Tai no ahrenes teiz: lai durwis atwerr: launums ne buhschoht. Ta atwerr. Wihrs ee-ect, istabā ko noleek un iseet ahtri abrà. Mamselle isteff no gultama kambara, apkampa to, ko wihrs eeneffis, un sauz mahtei: memmin, nauda flahht. Ta leek swezzi eedesmaht, un luhko, lahдите

stahw us grihdi, kas itt gruhda. Za nu to uszetz us galdu, atwerr un luhko, eekschâ irr maks ar 200 dahldereem. — Woi tas naw brihnum's no Deewa? Wînsch sinnajis dewiga zilweka firidi mohdinaht, ihsti taggad tif dauds suhtist, kâ waijaga bij. Nekad nau sinnams tizzis, kursch kungs to suhtijis, kaut gan dohmajuschî us weenu brangu wihru, kas tobrihd daschu atstahthu sundurinu eepreezinajis. Kad jelle behrau-behrni arri tâ darritu! —

R. E.

Israëla behrni iseet no Egipteru kalposchanas.

Kad Moshus Israëla behrnus no Egipteru kalposchanas bij pestijis, un tohs zaur to farkanu juhru isweddis — tad schee zerreja, ka nu tudal nahkschoht tai no Deewu apsohlitâ, apswihtitâ semmê kur peens un meddus tekk, ka no wehriga buhschanas tudal pilnigâ brihwibas un laimes buhschanâ ee-eeschohht. Bet Deews lifke tohs zaur Moshus zeeti turreht un tschetredesmits gaddus schury un turp zaur tufsnest waddiht, tâ ka neweens no teem kas no Egipteru semmes bij isgahjuschi nedabbuja to apsohlitu semmi redseht, bet wissi apmirre tufsnest, bes ween Josuus un Kalebs, un tiffai winnu behrni nahze us Kanaanas semmi. Skattees 2 Mosh. gr. 14 nodalka. Israëla behrni kluë no wehrigu buhschanas zaur pahrejiamu un fataisamu laifu no 40 gaddeem labbakâ buhschanâ eewesti. Kursenmes laudis eegahje zaur pahrejiamu jeb fataisamu laifu no 14 gaddeem no dsimtu buhschanas paleekamâ un pilnigâ brihwibas un teefas buhschanâ. Tee stary Israëla behrneem, kas no Egipteru semmes bij isgahjuschi, nedabbuja to apsohlitu labbumu redseht, jo tee wehl nebij tee pascha zeenigi, bet apmirre tufsnest, un tiffai winnu behrni turp nokluë. Tapatt leekahs, ka tee kursenmes laudis, kas wehl dsimtu buhschanu redsejuschi, ne-eemantohs to ihstu un pilnigu labbumu kas no brihw-buhschanas zellahs, bet tas paliks winnu behrneem. Un kapeh? Tapeh? ka

tee tohs netikkumus kas teem no dsimtu buhschanas peelihy, wehl naw atstahjuschi un atmettuschi, un brihwibas tikkumôs wehl naw eekohpufchees. Kas Egiptes semmi redsejuschi, newarr Kanaanu redseht. Kam tihk, tas lai schohs wahrdu's jo gruntigi isdibbina. R.

Bet tas kaps irr man dauds makfajis.

Weens baggats Bahbilones kohymannis, kas Indijas semmê nomirre, un jaw fawu meitu pee wihra bija isdewis, atstahje saweem abbeem dehleem neisskaitamas mantas, ar to sinnu, ka winni sawâ staryâ tuhda to warroht isdallihht, un ka tam no abbeem dehleem, pee ka atraddihh, ka wînsch sawu tehru wîswairak mihle, 30,000 selta gabbali par algu jadohd. Tas wezzakais lifke preeksh tehru brangu kappu tiffiht. Tas jaunakais pawairoja mahsas mantu no sawas dalkas. Tas wezzakais rahdijahs sawu tehru, tas jaunakais sawu mahsu wîswairak mihleht. Katris dohmaja, tam wezzakam peenahhoht tee 30,000 selta gabbali. Bet teefas kungs ne tizzeja ahrigai israhdischanai. Wînsch lifke abbeem dehleem atnahht, lifkahs, ka preezatohs par weenu laimigu notikkumu, kas tam effoht winneem sinnams jadarra, un fazzija us teem: juhfu tehws naw mirris, un jaunakas sinnas, kas winna atspirgshanu no pehdigas flinnibas wehsti, pasluddina ka wînsch atkal pahrnahks us Bahbiloni. „Paldees Deewam!“ atbildeja tas wezzakais, „bet tas kaps irr man dauds makfajis.“ Winnam wajadseja pulku wairak par tehwa atspirgshanu preezatees; jo weens dehlis, kas sawus wezzakus pateesi mihle, newarr pohsta isdewumu schelohht, kad tas fajuhht, ka sawu tehru atkal atdabbuhs, fo tas par nomitruschu turreja. „Paldees Deewam!“ atbildeja jaunakais, „es mannam tehnam wissu atdohschu, fo no ta dabbujis, bet es wehletu, ka wînsch manmai mahsai atstahthu, fo es tai esinu schinkojis.“ Teefas kungs nopratte, ka schis sawu tehru pateesi mihle, un lifke tam tohs 30,000 selta gabbalus eedoht. J. P.

Weenazzis un Kupritis.

Kahds weenazzis fatikke lohti agri weenu kupriti, un fazzija: Juh's effeet schodeen agri us-
krahwuschi. „Preeksch tewim irr sinnams agri,“
atbildeja tam kupritis, „jo tew irr tikkai weens
weenigs lohgs walfam.“ J. P.

Taupifchanas mahzifchana.

Weens zilweks kas schfittehs leels namna-tur-
retajs buht, dsirdeja, ka weens no winna kai-
mineem wehl wairak mantu taupoht, ne ka winsch,
gribbedans to redseht, aisgahje tas pee sawu
kaiminu un to ta usrunnaja: mihtais draugs, es
esnu dsirdejis, ka neweens labbaks namna tur-
retajs effoht, ka juh's, un kad es pats arridsan
dohmaju labs fainneeks buht, tad gribbetu ar
jums pahr juh'su daschadeem taupifchanas padoh-
meem aprunnatees. — Kad juh's tadehl pee man-
ni atmahzeet, atbildeja winnam kaiminsch, tad
apsehdeetees, meh's gribbam no tam runnaht;
talihds isdsehse tas sawu swezzi, un fazzija: pee
runnaschanas mums newaisjaga swezzes. —
Ah! man irr jau no schihs mahzibas ween
gan, eefauzehs tas swechais, es redsu, ka prett
jums tikkai mahzellis esnu; un ar scheem wahr-
deem aisnuffe winsch tumfa atkal prohjam.

J. P.

Niktig's pulkstenis.

Weenreis pahrnahje Tschornis agri no darba
mahja un pagehreja ehst pufsdeena. Saimneeks
atbildeja: pulkstens tikkai dewini irr. — Kas
man behda, atbildeja Tschornis, kahds laiks us
juh'su pulksteni irr; manna wehdera irr pulk-
stens diwpazmit (pufsdeena). J. P.

Ka sinnafchanu warr famantoh't.

Weens mahzih's wihrs kas jautah'ts tappe,
ka winsch tik dauds sinnafchanas famantoh's, at-
bildeja: es ne esnu kaunejees pahr to, ko es ne
sinmaju, zilwekus apjautah't, kas manni war-
reja pamahzih't. J. P.

Meschaputna buhschana.

Gahju weenreis mescha,
Tur islustetees.
Ut ko redseju!
Tawu brihnumu!

Putni leelds barrs
Dseeda kohku farrs,
Liddinajahs lauka —
Ta irr dsihwe jauka!
Tee ne arr, ne plauj,
Tomehr auglus frau;
Tee ne ezz' ne fehi,
Tomehr pautus behi.
Teem nekahdas behdas,
Barribu un ehdas
Wissur gattaw's rohd,
Debbes-tehtinsch dohd!

Ta irr labba buhschana,
Meschaputna buhschana!

Gahju atkal mahja,
Darrischur tapatt —
Ut, ko redseju!
Tawu brihnumu!

Ut, ka man usbrehze,
Ut, ka saimneeks rehze,
Lai pee darbeem steidsohs,
Slinkotees jel beidsohs,
Man neganti sunna,
Niknus wahrdu's runna:
„Slinkums lohpu dabba;
Zilweks strahda labba;
Ja tew darbs darr raises —
Mekle mescha maises.“

Ta irr pohsta buhschana,
Meschaputna buhschana!

R . . . . .

Teesa fluddinafchana.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walts ic, ic, ic,
tohp no Wehrgalles un Webbes pagasta teesas wiffi tee,
kam taisnas prassifchanas pee ta Wehrgalles saimnee-
ka Pehrkohnu Prizza buhtu, kas sawas mahjas inwen-
tariuma fruchtuma, magasihnes un zittu parradu lab-
bad wairs ne spehdams walidht, tahs atdewis, un par

furra mantu schinni deenâ fonkurse irr spreesta, scheitan aiginati un safaukti, lai diwju mehneschu starpâ, prohti lihds 9tu Dezemberâ f. g., kas tas weenigais un isflehgfschanas termihns buhs, woi paschi woi zaur weetneekeem, kur tahdi peenemmami, pee schihs pagasta teefas peeteizahs un tad sagaida, fo schi teefa pehz likkumeem spreedihs. Zo buhs wehrâ nemt.

Wehrgalles un Weebes pagasta teefa tanni 10tâ Oktobera 1833. 2

† † † Leies Strahpe Ernest, pagasta wezzakais.

(Nr. 57.) E. Wettmann, pagasta teefas skrihveris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs 10. 10. 10., tohp no Heidenes (Wirksumuischas) pagasta teefas schi fluddinaschana islaisin: kad dehl isballischanas tahs atskahstas mantas ta nomirruscha zitfahrtiga fainneeke Appeneeku Kristapa tas termihns us to 16tu Dezemberâ deenu f. g. nolikts tappis, ar to udsajinaschanu, lai schinni starpâ, tiklab wiffi ar sawahm parradu praffischanam, ta arri tee, furri winnam kahdâ wihsê parrada palikkuschi buhtu, schê pee laika peeteizahs, jo wehlaki neween nekahdas parradu mellefchanas peenemtâs tapê, bet arridsan wiffi, kas ar saweem

tam Appeneeku Kristapam atlihsfinajameem parradeem sew paschi neatfaukseeê, ar diwlahrtigu atmafafschanu aplikti klubs.

Heidenê, tanni 21mâ Oktobera 1833. 3

Raiku Furris, pagasta wezzakais.

(Nr. 97.) E. Ewertz, pagasta teefas skrihveris.

* * *

No Schloffenbeckes pagasta teefas teek wiffieem sinnamê darrichts, ka no appafschrakstitas deenas wairs ne sesdeenâs bet zettordeenâs teefa tapê turreta, un katram, kam pee schihs teefas darrischanas jeb terminis buhtu, tanni noliktâ teefas deenâ preeksch pufê deenas lihds pulksten 9 peeteiltees buhs, jo tas, kas febbaki nahks, wairs netapê peenemtâ.

Schloffenbeckes pagasta teefa tanni 3schâ Nowemberâ 1833. 3

† † † Daffe Janne, pagasta wezzakais.

(Nr. 169.) E. Schabert, pagasta teefas skrihveris.

Zitta fluddinaschana.

Laggad par Sohdu kirspehles mehleru ezejtê un swehrmahts, sinnamu darru, ka schahda manna ammata dehl iswehdeenâs no pulksten 2 lihds 5 pehz basnizas laika, un ziltâs deenâs (beê ween sesdeenâ) at-rohnamê buhschu paschâ Skurstinu muischas pagasta teefas istabâ. J. Koppe.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgê tanni 6tâ Nowemberâ 1833.

	Sudraba naudâ. Rb. Rp.		Sudraba naudâ. Rb. Rp.
3 rubli 62 kap. papihru naudâs gelbeja	I —	I pohds kannepu . . . . . tappe makfahts ar	I —
5 — papihru naudâs	I 36	I — linnu labbakas surtes — —	2 —
I jaunz dahlderis	I 32	I — — fliktakas surtes — —	I 80
I puhrs rudsu . . . . . tappe makfahts ar	I 50	I — tabaka	— 90
I — kweeschu	I 80	I — dselses	— 65
I — meeschu	I —	I — sweesta	2 15
I — meeschu = putrainu — — —	I 50	I muzzâ filku, preeschu muzzâ — —	6 50
I — ausu	— 60	I — — wihsfchnu muzzâ — —	6 75
I — kweeschu = miltu	2 20	I — farkanas fahls	6 —
I — bihdeletu rudsu = miltu — — —	I 60	I — rupjas leddainas fahls — —	4 75
I — rupju rudsu = miltu — — —	I 40	I — rupjas baltas fahls — —	4 40
I — sirnu	I 20	I — smalkas fahls	4 —
I — linnu = sehklas	3 50	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un	
I — kannepu = sehklas	I 10	warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ	
I — kimmenu	5 —	makfâ.	

W r i h w d r i e e e h t.

No juhrmallas = gubernementu augstas waldischanas pusses: J. D. Braunschweig, grahmatu pahrluhfotais.